

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 31 maja.2024. godine
Br. ref.: RK 2438/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI179/23

podnosilac

Kastriot Thaqi

Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Republike Kosovo [AA.br.51/2023]
od 5. jula 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Kastriot Thaqi, sa prebivalištem u Đakovici (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), kojeg zastupa advokat Yll Bokshi.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [AA.br.51/2023] od 5. jula 2023. godine Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud), u vezi sa rešenjem [A. br. 214/2022] od 11. oktobra 2022. godine Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti gorepomenutog rešenja Apelacionog suda, kojim su, kako podnosilac zahteva tvrdi, povređena njegova prava zagantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i stavom 1., člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje zahteva) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 23. avgusta 2023. godine, podnosilac zahteva je predao zahtev u filijalama Pošte Kosova, koji je u Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) stigao i upisan je 29. avgusta 2023. godine.
6. Dana 1. septembra 2023. godine, predsednica Suda je odlukom GJR.KI179/23 imenovala za sudiju izvestioca Radomira Labana, a odlukom KSH.KI179/23 je imenovala Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha (članovi).
7. Dana 22. septembra 2023. godine, Sud je o upisu zahteva obavestio podnosioca zahteva. Istog dana je jedna kopija zahteva poslata Apelacionom sudu.
8. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kojom prilikom je i otpočeo njegov mandat u Sudu.
9. Dana 30. aprila 2024. godine, Sud je razmotrio preliminarni izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je izneo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 23. decembra 2021. godine, Disciplinska komisija Telekoma Kosova je odlukom [br.03-2957/21] suspendovala podnosioca zahteva sa posla u vremenskom periodu od 1. januara 2022. godine do 31. januara 2022. godine.
11. Dana 24. januara 2022. godine, Komisija za žalbe Telekoma Kosova, na osnovu žalbe podnosioca zahteva je donela odluku [Br.01-17/22] kojom je odbila njegovu žalbu i potvrdila odluku [br.03-2957/21] prve instance Telekoma Kosova.
12. Dana 1. februara 2022. godine, podnosilac zahteva je predao podneo žalbu Osnovnom sudu protiv odluke [Br.01-17/22] Komisije za žalbe Telekoma Kosova zbog povreda

odredbi upravnog postupka, pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešnog sprovođenja materijalnog prava, tražeći zabranu suspenzivnog efekta gorepomenute odluke.

13. Dana 19. septembra 2022. godine, Osnovni sud je od podnosioca zahteva tražio da dopuni i precizira podnesak. Konkretnije u zahtevu suda je istaknuto, tretirajući podnesak kao tužbu, imajući u vidu stranu protiv koje je podnesak podnesen i činjenicu da ista ne sadrži podatke u smislu člana 30. ZUS-a, vraća na dopunu podnesak od 1. februara 2022. godine podnosiocu zahteva kako bi precizirao (i) tuženi organ, (ii) konačni upravni akt koji osporava i da podnesku priloži i osporeni akt, kao i dokaze o iskorišćavanju pravnih sredstava.
14. Dana 7. oktobra 2022. godine podnosilac zahteva je dopunio tužbu, pojašnjavajući da u ovom slučaju nije reč o *klasičnoj tužbi* u smislu stava 4., člana 130. Zakona o opštem upravnom postupku (ZOAP).
15. Dana 11. oktobra 2022. godine Osnovni sud je rešenjem [A. br. 214/2022] odbacio kao nedozvoljenu žalbu od 1. februara 2022. godine i 7. oktobra 2022. godine podnosioca zahteva uz obrazloženje da isti nije podneo tužbu kako bi tražio poništenje odluke i zabranu suspenzivnog efekta osporene odluke, postupajući tako suprotno članu 26. ZUS-a i podnosilac zahteva nije dopunio podnesak od 1. februara 2022. godine u smislu zakonskih odredbi ZUS-a.
16. Podnosilac zahteva je protiv rešenja Osnovnog suda [A. br. 214/2022] podneo žalbu Apelacionom sudu zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i povrede pravila upravnog postupka.
17. 5. jula 2023. godine Apelacioni sud je rešenjem [AA. br. 51/2023] odbacio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje [A. br. 214/2022] Osnovnog suda. U svom obrazloženju, Apelacioni sud je ocenio da je Osnovni sud: „... s pravom odbacio podnesak tužioca u ovoj pravno-upravnoj stvari, kao nedozvoljenu, jer tužilac nije uspeo da pojasni svoj zahtev o poništavanju konačnog upravnog akta ili donošenje nekog upravnog akta u slučaju administrativnog ćutanja.“

„Stoga, u konkretnoj situaciji žalbeni navodi tužioca da je iskoristio pravo zagwarantovano članom 130. ZOAP-a i da ukoliko su odredbe u suprotnosti, žalilac ne treba da trpi posledice. Zatim, da je prvostepeni sud povredio pravo zagwarantovano članom 32. (Pravo na pravno sredstvo) Ustava Republike Kosovo. Veće ovog suda ove žalbene navode ocenjuje kao neosnovane i neargumentovane konkretnim dokazima radi drugačijeg odlučivanja u ovoj pravnoj stvari. Jer, prema oceni Veća ovog suda rešenje na koje se žali prvostepenog suda je jasno i razumljivo, i sadrži dovoljna obrazloženja o odlučujućim činjenicama, koja prihvata i ovaj sud. Stoga je žalba tužioca odbijena kao neosnovana, a rešenje na koje se žali je potvrđeno kao pravično i zakonito.“

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi da su mu rešenjem Apelacionog suda povređena prava zagwarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 32. [Pravno na pravno sredstvo] Ustava i stavom 1., člana 6. EKLJP-a.

Navodi o povredi člana 31. Ustava, u vezi sa stavom 1., člana 6. EKJLP-a

19. Podnosilac zahteva navodi da su Apelacioni sud i Osnovni sud povredili njegovo pravo na „odluku u obrazloženom roku“, zagwarantovano članom 31. Ustava, a u vezi sa stavom

1., člana 6. EKLJP-a, jer nisu doneli odluku u roku od 5 dana, u skladu sa članom 130 ZOAP-a.

Navodi o povredi člana 32. Ustava

20. Podnosilac zahteva takođe navodi da dotični sudovi nisu tretirali njegovu žalbu u skladu sa stavom 5., člana 130. ZOAP-a, dodajući da je stavom 4., člana 130. ZOAP-a njemu zagantovano pravo na žalbu pred redovnim sudovima. Stoga, prema njegovom mišljenju, odbacivanje tužbe od strane Osnovnog suda i odbijanje žalbe od strane Apelacionog suda je ugrozilo njegova prava zagantovana članom 32. Ustava.

Relevantne odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- 1. Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

Član 32.

[Pravo na pravno sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.

(Pravo na pravično suđenje)

- 1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s cijelog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kad to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde."*

ZAKON BR. 05/I-031 O OPŠTOJ ADMINISTRATIVNOJ PROCEDURI

Član 130.

Efekti podnošenja žalbe

[...]

4. Protiv odluke o zabrani suspenzivnog dejstva, stranka može da podnese žalbu sudu koji je nadležan za administrativne sukobe, u roku od pet (5) od dana donošenja odluke. 5.

U roku od pet (5) dana sud donosi odluku o poništenju odluke zbog nepostojanja uslova predviđenih u stavu 3. ovog člana ili zbog disproporcije zabrane suspenzivnog dejstva.

ZAKON BR. 03/1-202 O UPRAVNIM SPOROVIMA

Član 22.

1. Tužba ne odlaže izvršenje upravnog akta protiv koga je ona podnesena, osim ako je zakonom drugačije predviđeno.
2. Po zahtevu tužioca, organ čiji se akt izvršava, odnosno organ nadležan za izvršavanje, može da odloži izvršenje do konačnog sudskog rešenja ako rešenje nanese štetu tužiocu koji teško bi mogao da se renovira a odlaženje nije protivno javnom interesu, niti odlaganjem ne nanese veća nenaknadiva šteta protivničkoj strani, odnosno zainteresovanom licu.
3. Uz zahtev za odlaganje mora se priložiti dokaz o podnesenoj tužbi.
4. Za odlaganje izvršenja nadležni organ donosi rešenje u roku od tri (3) dana od dana prijema zahteva za odlaganje izvršenja.
5. Organ iz stava 2. ovog člana može odlažiti izvršenje osporenog akta i iz drugih opravdanih razloga do konačnog sudskog rešenja, ukoliko to nije u suprotnosti sa javnim interesom.
6. Tužilac može tražiti i od suda odlaganje izvršenje osporenog akta sve do donošenja sudskog rešenja prema stavu 2. istog člana.
7. O zahtevu sud odlučuje u roku od tri (3) dana od dana prijema zahteva.

Član 26.

Postupak po tužbi

1. Upravni spor pokreće se tužbom.
2. Tužbom se može zahtevati:
 - 2.1. da se poništi ili proglasi nevažećim osporeni akt;
 - 2.2. da se donese upravni akt koji nije donesen u predviđenom roku, i
 - 2.3. povraćaj oduzetih stvari i naknada štete koja je tužiocu nanesea izvršenjem akta koji se usporava.

Prihvatljivost zahteva

21. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni kriterijumi prihvatljivosti propisani Ustavom i dalje specifikovani Zakonom i Poslovníkom o radu.
22. S tim u vezi, Sud se poziva na stavove 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 113.

[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

„ 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnijele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

23. Dalje, Sud tako je razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtev), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47.
(Individualni zahtevi)

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

Član 48.
(Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49.
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...“

24. Što se tiče ispunjenja ovih kriterijuma, Sud konstatuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje Apelacionog suda [AA.br. 51/2022] od 5. jula 2023. godine, pošto je iskoristio sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe pojasnio osnovna prava i slobode za koje on navodi da su povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i predao je zahtev u skladu sa rokovima propisanim članom 49. Zakona.
25. Pored gorepomenutih kriterijuma, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane potpravilom 2., pravila 34. [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika o radu, koje propisuje.

Pravilo 34.
(Kriterijumi prihvatljivosti)

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.

26. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na neki konkretan navod koji zahtev može da sadrži. U tom smislu, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o „očigledno neosnovanim navodima“. Ovi poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrnog stepena“; (ii) navodi koje karakteriše „jasno iii očigledno odsustvo povrede“; (iii) „nepotkrepljeni iii neobrazloženi“ navodi, onda kada je ispunjen jedan od sledeća dva podkriterijuma: a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta povreda Ustava i EKLJP sasvim očigledna (vidi slučaj ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi takođe [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč ili ako

Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda KI166/20, podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi slučajeve ESLJP-a *Kemmache protiv Francuske*, br. 17621/91, kategorija (i), *Juta Mentzen protiv Litvanije*, br. 71074/01, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukrajine*, br. 4241/03, kategorija (iii)).

27. Pored toga, sudska praksa ESLJP-a određuje da jedna žalba može da se okarakteriše i činjenicama koje su u nju obuhvaćene, a ne samo pravnim osnovama i argumentima na koje se strane izričito pozivaju (vidi slučaj ESLJP-a: *Talpis protiv Italije*, br. 41237/14, presuda od 18. septembra 2017. godine, stav 77 i reference koje su tamo citirane).
28. Sud, u ovom slučaju podseća da podnosilac zahteva navodi da su Apelacioni sud u Osnovni sud povredili njegova prava zagantovana članom 31. Ustava, u vezi sa stavom 1., člana 6. EKLJP-a i član 32. Ustava.

I. Ocena suda u vezi sa navodima o povredi člana 31. Ustava

29. Sud podseća da je srž ustavne žalbe podnosioca zahteva zbog povreda prava na „pravično suđenje“ povezana sa činjenicom da prvostepeni sud nije *doneo odluku u razložnom vremenskom roku*, kako se zahteva stavom 5., člana 130. ZOAP-a.
30. U tom kontekstu, Sud podseća da navod podnosioca zahteva o neodlučivanju o žalbu u zakonski propisanom roku, pokreće pitanje zakonitosti, a ne pitanje ustavnosti, jer čitavo argumentovanje povrede ovog prava zasniva na pretpostavci da je prvostepeni sud trebalo da odluči na osnovu rokova propisanih odredbama člana 130 ZOAP-a, a ne da odbaci kao nedozvoljenu njegovu žalbu.
31. S tim u vezi, sud se poziva ja relevantne delove rešenja Osnovnog suda, koji je obrazložio: „...imajući u vidu zahtev podnosioca, u smislu člana 130., stav 4., ZOAP-a, u smislu zabrane suspenzivnog efekta, Sud isti ne može da tretira i imajući u vidu član 22. ZUS-a, jer nema tužbe koja je podneta onako kako je propisanoj članom 22., stavom 3. u kojem je propisano da zajedno sa zahtevom za odlaganje mora se priložiti i dokaz koji ukazuje na to da je žalba podneta. Takođe, nejasno je bilo i pozivanje na odluku opštine Đakovica, dok takva odluka nije priložena spisima predmeta ni u podnesku od 07.10.2022. godine.“
32. Dalje, Osnovni sud je istakao da: „Sud je imao u vidu pozivanje na član 130. ZOAP-a, međutim Zakonom o upravnim postupcima su regulisane nadležnosti ovog Suda i pravila postupka, na osnovu kojih nadležni sudovi donose odluke o zakonitosti administrativnih akata, kojima nadležni organi javne uprave, stoga u smislu članova 22. i 26. propisan je postupak, po tužbi i tužbenom zahtevu o pomeranju izvršenja odluke. Takođe, članom 17.1 zakona je propisano za sudove da Departman za administrativna pitanja sudi i odlučuje u upravnom sporu prema tužbama protiv konačnih administrativnih akata, stoga u ovom smislu podnesak je nedozvoljen.“
33. Sud primećuje da je obrazloženje Osnovnog suda, u potpunosti prihvaćeno od strane Apelacionog suda, a koji u vezi sa podnetom žalbom koju je pred njim podneo podnosilac zahteva ističe da je Osnovni sud: „... s pravom odbacio podnesak tužioca u ovoj pravno-upravnoj stvari kao nedozvoljen, budući da tužilac nije uspeo da pojasni svoj zahtev o poništenju nekog konačnog upravnog akta ili donošenje nekog upravnog akta u slučaju administrativne ćutnje.“
34. Kao zaključak Apelacioni sud je obrazložio da: „... u konkretnoj situaciji žalbeni navodi tužioca da je iskoristio pravo zagantovano članom 130. ZOAP-a da ukoliko su pravne odredbe u suprotnosti posledice ne treba da trpi žalilac. Zatim, da je

prvostepeni sud povredio pravo zagaranovano članom 32. (Pravo na pravna sredstva) Ustava Republike Kosovo. Veće ovog suda ove žalbene navode ocenjuje kao neosnovane i neargumentovane na konkretnim dokazima za drugačije odlučivanje u ovoj pravnoj stvari. Jer, prema oceni Veća ovog suda, rešenje na koje se žali prvostepenog suda je jasno i razumljivo i sadrži dovoljno obrazloženja o odlučujućim činjenicama koje prihvata i ovaj sud. Stoga, žalba tužioca je odbijena kao neosnovana, a rešenje na koje se žali je potvrđeno kao pravično i zakonito.“

35. Iz zaključaka redovnih sudova, Sud primećuje da su isti odbacili podnesak podnosioca zahteva kao nedozvoljen, uz obrazloženje da je isti nepotpun i nejasan da bi se dalje tretirala njegova srž. U tom kontekstu, Sud primećuje da podnesak podnosioca zahteva nije procesiran u smislu odredbi člana 130. ZOAP-a, stoga ova činjenica čini neodrživim njegov navod o povredi prava na odluku o razložnom roku. Da je tretiran njegov podnesak u smislu ovog člana, Sud bi primenio test odugovlačenja postupka, međutim, to nije slučaj.
36. Zato, imajući u vidu gore navedene razrade, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva zapravo izgradio svoj navod na osnovu zakonitosti, insistirajući pitanje kašnjenja donošenja odluka od strane redovnih sudova, u skladu sa članom 130. ZOAP-a, u njegovom slučaju smatra povredom člana 31. Ustava. Sud podseća da samo navodi pokrenuti na nivou ustavnosti mogu da ga pokrenu da interveniše u prepravljanju povreda prava zagaranovanih ustavom i međunarodnim instrumentima koji se direktno primenjuju u unutrašnjem pravnom poretku (vidi, u vezi s tim, Ustavni sud, slučaj [KI76/21](#), podnosilac *Qemajl Babuni*, rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 33).
37. Sud podseća da je na osnovu sudske prakse ESLJP-a, koja je povezana sa doktrinom „četrnog stepena“, on konstantno je isticao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i tvrdio je da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnim sprovođenjem zakona, za koje se navodi da su načinili redovni sudovi, sem i dok god su takve greške mogle da povrede prava i slobode zaštićene Ustavom i EKLJP-om. (vidi u tom kontekstu, između ostalog, slučajeve Suda [KI179/18](#), podnosilac zahteva *Belgjyzar Latifi* rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; [KI49/19](#), podnosilac zahteva *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport A.D., „Adem Jashari“*, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; [KI56/17](#), podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i [KI154/17](#) i [KI05/18](#), podnosioci *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću „Barbas“*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60, i na kraju slučaj [KI76/21](#), podnosilac zahteva *Qemajl Babuni*, rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 34).
38. Sud je konstantno isticao da nije njegova uloga da razmatra zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i sprovođenjem materijalnog prava i da ne može da oceni same činjenice koje su navele jedan redovan sud da usvoji jednu odluku umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „četrnog stepena“ što bi rezultiralo prevazilaženjem granica uspostavljenih njegovom jurisdikcijom. (vidi u tom kontekstu slučaj ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje su tu korišćene, i takođe vidi slučajeve Suda [KI49/19](#) gore citiran, stav 48; i [KI154/17](#) i [KI05/18](#), gore citiran, stav 61 i na kraju slučaj [KI76/21](#), podnosilac zahteva *Qemajl Babuni*, rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 35).
39. Međutim, Sud ističe da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe određuju okolnosti u kojima treba napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je gore istaknuto, dok je primarna dužnost redovnih sudova da rešavaju probleme oko tumačenja primenjivog zakona, uloga Suda je da se uveri ili da utvrdi da su efekti ovog tumačenja u skladu sa Ustavom i

EKLJP-om. (vidi slučaj ESLJP-a [Miragall Escolano i drugi protiv Španije](#), br. 38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 i 41509/98 presuda od 25. maja 2000. godine, stavovi 33-39; i vidi takođe slučaj Suda [KI154/17 i KIO5/18](#), gore citirani, stav 63). U principu, takav izuzetak povezan je sa slučajevima koji rezultiraju da su vidno arbitrarni, uključujući i one u kojima je jedan sud „očigledno pogrešno primenio zakon“ u specifičnom slučaju i koji je mogao da rezultira „arbitrarnim zaključcima“ ili „očigledno neosnovanim“ za podnosioca zahteva (za detaljnije pojašnjenje u vezi sa konceptom „očigledno pogrešne primene zakona“ vidi, između ostalog, Vodič ESLJP-a o članu 6. EKLJP-a (građanski aspekt), od 31. avgusta 2020. godine, IV deo. Procesni zahtevi; 3. Četvrti stepen; b. Obim i ograničenja nadzora koji vrši ESLJP, stavovi 329-333; i slučaj suda [KI154/17 i KIO5/18](#), citiran iznad, stavovi od 60 do 65 u reference koje su tamo korišćene, i na kraju slučaj [KI76/21](#), podnosilac zahteva *Qemajl Babuni*, rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 36).

40. U gore navedenim razradama, Sud konstatuje da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da su efekti tumačenja i sprovođenja materijalnog i procesnog prava nekompatibilni sa pravima zagarantovanim Ustavom i EKLJP-om. Štaviše, iz zaključaka redovnih sudova jasno se može primetiti da u svetlu okolnosti konkretnog slučaja, nemamo veze sa „očigledno pogrešnom primenom zakona“ niti „arbitrarnim zaključcima“ ili „očigledno neosnovanim“ s njihove strane.
41. Govoreći to, Sud konstatuje da navodi podnosioca zahteva u vezi s ovim delom zahteva, pripadaju prvoj (i) kategoriji navoda prirode „četrtoog stepena“ i kao takvi se odražavaju na navode na nivou zakonitosti jer nisu argumentovani na nivou ustavnosti, stoga se isti proglašavaju očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama.

II. Ocena Suda u vezi sa navodima o povredi člana 32. Ustava

42. U vezi s ovim navodom, Sud podseća da svako ima pravo da iskoristi pravna sredstva protiv sudskih i upravnih odluka, koje ugrožavaju njegova/njena prava ili interese, na način propisan zakonom (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a [Voytenko protiv Ukrajine](#), br. 18966/02, presuda od 29. juna 2004. godine, stavovi 46-48). imajući u vidu svoje konstatacije u vezi sa članom 31. Ustava, u vezi sa stavom 1., člana 6. EKLJP-a, Sud smatra da su žalbe u vezi sa tim članovima „argumentovane“ u svrhe članova 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, u vezi sa članom 13. [pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP-a (vidi *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a [Boyle i Rice protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. presuda od 27. aprila 1998. godine, stav 52).
43. Sud ponovo ističe da članovi 32. i 54. Ustava, u vezi sa članom 13. EKLJP-a propisuju da pravni sistem treba da stavi na raspolaganje efikasno pravno sredstvo koje ovlašćuje nadležni organ da tretira srž navoda o povredi Ustava i EKLJP-a (vidi slučaj ESLJP-a [Sharxi i drugi protiv Albanije](#), br. 106113/16, presuda od 11. januara 2018. godine, stav 81).
44. ESLJP je u nekoliko slučajeva isticao da je efekat člana 13. obaveza da države pružaju efikasna pravna sredstva, koja omogućavaju razmatranje suštine nekog zahteva koji je argumentovan po Konvenciji i da bi se omogućila potrebna ispravka. ESLJP je takođe istakao da „efikasnost pravnog sredstva“ u smislu člana 13. EKLJP-a nije uslovljena garancijom za rešenje koje je povoljno za podnosioca zahteva (vidi slučaj ESLJP-a [Kudla protiv Poljske](#), br. 30210/96, presuda od 26. oktobra 2000. godine.).
45. Sud primećuje da podnosilac zahteva povredu prava na efikasno pravno sredstvo povezuje sa pretpostavkom da redovni sudovi nisu tretirali njegovu žalbu u skladu sa stavom 5., člana 130. ZOAP-a, dodajući da je stavom 4., člana 130. ZOAP-a njemu

zagarantovano pravo na žalbu pri redovnim sudovima. S toga, prema njegovom mišljenju odbacivanje tužbe od strane Osnovnog suda i odbijanje žalbe od strane Apelacionog suda ugrozilo je njegova prava zagarantovana članom 32. Ustava.

46. Sud shodno gore navedenim je obznanio uzroke odbacivanja podneska podnosioca zahteva. Štaviše, Sud primećuje da je Osnovni sud dao mogućnost da pravna sredstva na raspolaganju zakona iskoristi efikasno, tražeći od njega da precizira podnesak u smislu člana 30. ZUS-a.
47. Iz tih razloga, Sud konstatuje da je navod podnosioca zahteva o povredi prava na „efikasno pravno sredstvo“ kao takav svrstan u drugu kategoriju (ii) navoda koji su okarakterisani „jasnim ili očiglednim odsustvom povrede“.

Zaključak

48. Na osnovu svih gore datih razrada, Sud zaključuje da: (I) Navodi podnosioca zahteva o povredi prava na odluku u obrazloženom roku zagarantovanim članom 31. Ustava, u vezi sa stavom 1., člana 6. EKLJP-a pripadaju prvoj kategoriji (i) navoda koji se kvalifikuju kao prirode „četvrtog stepena“, dakle isti, po ustavnim osnovama proglašava očigledno neosnovanim; (II) navod podnosioca zahteva o povredi prava na delotvorno pravno sredstvo zagarantovano članom 32. Ustava, kao takvo spada u drugu (ii) kategoriju navoda koji su karakterizovani „jasnim ili očiglednim odsustvom povrede.“
49. Shodno tome, zahtev podnosioca zahteva, u celini, treba proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34 (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1. i 7., člana 113. Ustava, u skladu sa članovima 20. i 47. Zakona i u skladu sa pravilima 34 (2) i 48 (1) b) Poslovnika o radu, dana 30. aprila 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 4., člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5., člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani